

Türkiye - Fransa - İngiltere Üç taraflı karşılıklı yardım Muahedesine merbut Hususi Anlaşmanın tatbiki zımında 8 sonkânun 1940 tarihinde Paris'te imzalanın Kredi Anlaşmalarının tasdikı hakkında kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 26 . I . 1942 - Sayı : 5016)

No
4171

Kabul tarihi
19 . I . 1942

BİRİNCİ MADDE — Türkiye ile Fransa ve İngiltere arasında 19 ilkteşrin 1939 tarihinde Ankara'da imzalanın muahedenameye merbut Hususi Anlaşmanın tatbiki zımında mezkûr Hükümetlerle 8 sonkânun 1940 tarihinde Paris'te imzalanın Kredi Anlaşmaları ve müzeyyelâtı tasdik ve kabul olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun ahkâmını tatbika İera Vekilleri Heyeti memurdur.

21 kânunusani 1942

1939 % 3 FAİZLİ 15 000 000 İNGİLİZ LİRALIK İSTİKRAZA MÜTEALLİK ANLAŞMA

Türkiye Cümhuriyeti Hükümeti, Fransa Cümhuriyeti Hükümeti ve Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallığı Hükümeti arasında, Türkiye Hükümetine, altın olarak Ankarada teslim edilmek üzere 15 milyon İngiliz liralık bir istikraz itasına dair bir anlaşma yapıldığını nazarı itibara alarak,

Yukarıda adı geçen Hükümetler, işbu istikrazın teknik eşkâl ve şeraitini tanzim etmek üzere aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır:

Madde — 1

Fransa Cümhuriyeti Hükümeti ve Birleşik Kırallık Hükümeti, mümkün olan en kısa zamanda ve her halde işbu Anlaşmanın imzalanmasından itibaren azamî altı haftalık bir müddet zarfında, «İngiltere Bankası»nın kote ettiği resmî fiat mucibince altının «once» u 168 şilin üzerinden hesap edilmiş olarak, 15 milyon İngiliz lirasının mukabili altını Ankarada Türkiye Hükümetine tevdi edeceklerdir.

Madde — 2

Türkiye Cümhuriyeti Hükümeti, işbu istikraz resülmalinin itfasile, yıllık % 3 olarak hesap edilmiş faizlerinin tesviyesini, 30 haziran 1940 dan itibaren (İşbu vade dahil) her senenin 30 haziran ve 31 ilkkânununda vacibüttekiye ve her biri 501. 406: 10:0 İngiliz lirası muadili olan yarı yıllık kırk taksitle, türk lirası olarak tenin eyleyecektir.

Ancak, 30 haziran 1940 da vacibüttekiye yarı yıllık teslimat miktarından, 31 ilkkânun 1939 dan, altınların birinci maddede musarrah tevdiinin filen tahakkuku tarihine kadar işleyecek olan senevî % 3 faizlerin yekûnu tenzil edilecektir.

Madde — 3

İstikraz servisi için borçlanılacak meblâğlar vade gününden bir gün evvel Türkiye Cümhuriyeti Merkez bankasınca tatbik edilen alış kursu, İngiliz lirasının Türk lirasına tahvilinde esas tutulmak suretile Türk lirası olarak hesap edilecektir. Böylece tahakkuk eden meblâğlar her vadenin hulûlünde, Fransız Hükûmeti ve Birleşik Krallık Hükûmeti namına adı geçen banka tarafından türk lirası olarak açılan bir hususî hesabın matlubuna geçirilecektir.

İşbu tediyat Türkiye Cümhuriyeti Hükûmetinin zimmetini ibra edecektir.

Madde — 4

Fransız Hükûmeti ve Birleşik Krallık Hükûmeti, evvelki madde ile tesbit edilen şartlar dahilinde kendi hususî hesaplarının matlubuna geçirilen türk liralarmı, Fransa ve Birleşik Krallığın dahilî istihlakine mahsus Türk menşeli tütün ve Türk Hükûmetile müttehiden tayin edilecek aynı istimele mahsus bütün diğer mevaddın mubayaası için kullanacaklardır.

Madde — 5

İşbu Anlaşma imzalandığı tarihte meriyete girecektir. İşbu hükümleri tasdikan bu husus için usulü veçhile salâhiyettar kılınmış olan murahhaslar işbu Anlaşmayı imzalamışlardır.

Pariste 8 sonkânun 1940 da üç nüsha olarak tanzim edilmiştir.

N. Menemencioglu
E. Daladier
R. H. Campbell

1939 % 4 FAIZLİ 25 MİLYON İNGİLİZ LİRALIK KREDİYE MÜTEALLİK ANLAŞMA

Harp malzemesi karşılığı olarak Türk Hükûmetine 25 milyon ingiliz liralık bir kredi açılması için Türkiye Cümhuriyeti ile Fransa Cümhuriyeti Hükûmeti ve Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Krallığı Hükûmeti arasında husule gelen itilâfi nazarı itibara alarak yukarıda ismi geçen Hükûmetler mezkûr kredinin teknik eşkâl ve şeraitini tanzim etmek üzere aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır.

Madde — 1

Türk Hükûmetine açılan 25 milyon ingiliz liralık kredi şu suretle kullanılacaktır:

Fransız Hükûmeti, Türk Hükûmetine şekil ve şartları Fransız ve Türk Hükûmetlerinin salâhiyet sahibi mümessilleri arasında akteedilecek hususî mukavelenamelere mevzu teşkil eyliyecek olan harp malzemesi satışları yapmağa muvafakat edecektir. Bu mukavelenamelerde derpiş edilecek vadeler hulûl ettikçe, Fransız Hükûmeti, mezkûr mukavelelerin tatbikatı dolayısıyla vacibüleda olan meblâğları Türk Hükûmetinin salâhiyet sahibi mümessillerile bilittifak alâkadar Fransız dairelerine tesviye edecektir.

Birleşik Krallık tarafından temin edilecek malzeme, gerek alâkadar hükûmet daireleri tarafından devredilme, gerek hususî müesseseler tarafından teslim olunma şekillerinde verilecektir. Bu malzemenin verilme şekil ve şartları Türkiye Cümhuriyetinin Londradaki diplomatik ajanları ile Export Credits Guarantee Department arasında akdolunacak hususî bir mukavename ile ve Hükûmet dairelerinin her birile veya her müesseseseile yapılacak hususî kontratolarla tanzim edilecektir.

İşbu mukavelenamede veya kontratolarda derpiş edilecek vadeler hulûl ettikçe Birleşik Kırallık Hükûmeti, Türk Hükûmetinin salâhiyet sahibi mümessillerile bilittifak vacibüttekiye meblâğları Türk Hükûmetile Birleşik Kırallık Hükûmetinin intihap edecekleri bir banka vasıtasile alâkadar daire ve müesseselere tesviye edecektir. Bu tediyeler harç ve komisjonsuz icra olunacaktır.

Fransız Hükûmeti ve Birleşik Kırallık Hükûmeti tarafından Türk Hükûmeti hesabına gerek alel-hesap, gerek katî tediye olarak bu suretle yapılacak tediyeler, ingiliz lirası olarak Türk Hükûmeti namma tutulacak olan hesaba tediye yapıldığı tarihte zimmet kaydolunacak ve faizlerle itfa şartları bakımından mezkûr tarihten itibaren müessir olacaktır.

Bununla beraber, 1939 senesi zarfında verilen malzeme için, bu malzemenin kıymetine tekabül eden meblâğlar, Türk Hükûmetinin salâhiyettar mümessillerile müttefikan tesbit edilince, malzemenin teslim tarihlerinde Türk Hükûmeti hesabının zimmetine geçirilecek ve faizlerle itfa şartları bakımından bu tarihten itibaren müessir olmağa başlayacaktır.

Madde — 2

Türk Hükûmeti, birinci maddede derpiş edilen şartlar dahilinde hesabının zimmetine geçirilmiş olan meblâğların itfasını ve senevî % 4 hesabile faizlerin tesviyesini 30 haziran 1940 dan itibaren (işbu vade dahil) her senenin 30 haziran ve 31 ilk kânunun da türk lirası olarak vacibüttekiye yarı yıllık tesviyelerle temin edecektir. Bu tesviyeler aşağıdaki şartlara göre ingiliz lirası olarak hesap dilmiş meblâğlara tekabül edecektir.

1°) 30 nisan 1940 da, Fransız Hükûmetile Birleşik Kırallık Hükûmeti tarafından bu tarihe kadar Türk Hükûmeti hesabına yapılan tediye toplanan ve buna her tediyeinin mezkûr tarihe kadar işlemiş olan faizleri ilâve olunacaktır. Hâsıl olan yekûn, senevî % 4 faiz üzerinden 31 ilkkânun 1939 da hakikî kıymetine icra olunacaktır. Miktarı bu suretle tesbit edilen borç Türk Hükûmeti tarafından senevî % 4 faiz esasından tahakkuk etmiş müsavi kırk yarı yıllık taksitle itfa olunacak ve 1 nci yarı yıllık taksitin vadesi 30 haziran 1940 da hulûl edecektir.

2°) 31 ilkteşrin 1940 da, Fransız Hükûmeti ve Birleşik Kırallık Hükûmeti taraflarından 1 mayıs 1940 dan 31 ilkteşrin 1940 tarihine kadar Türk Hükûmeti hesabına yapılmış olan tediye toplanan ve buna her tediyeinin 31 ilkteşrin 1940 tarihine kadar işlemiş olan faizleri ilâve edilecektir. Hâsıl olan yekûn senevî % 4 faiz esasından 30 haziran 1940 da hakikî kıymetine icra edilecektir. Miktarı bu suretle tesbit edilmiş olan borç Türk Hükûmeti tarafından senevî % 4 faiz esasına göre tahakkuk etmiş müsavi 40 yarı yıllık taksitle itfa olunacak ve bu taksitlerden birincisinin vadesi 31 ilkkânun 1940 da hulûl edecektir.

3°) Müteakip avansların itfası aynı şekil ve şartlara göre icra edilecektir: İcabına göre her 30 nisan veya her 31 ilkteşrinde, hitamı bu tarihlere müsadif 6 aylık devre zarfında Fransız Hükûmetile Birleşik Kırallık Hükûmeti tarafından Türk Hükûmeti hesabına yapılmış olan tediye toplanan ve buna her tediyeinin o tarihe kadar işlemiş olan faizleri ilâve olunacaktır. Hâsıl olan yekûn, senevî % 4 faiz esasından icabına göre 31 ilkkânun veya bundan evvelki 30 haziranda hakikî kıymetine icra edilecektir. Miktarı bu suretle tesbit edilmiş olan borç Türk Hükûmeti tarafından senevî % 4 faiz esasından tahakkuk etmiş müsavi 40 yarı yıllık taksitle itfa olunacak ve borç miktarının tesbit edildiği tarihe göre birinci taksitin vadesi 30 haziran veya 31 ilkkânunda hulûl edecektir.

Madde — 3

Her vâdenin hulûlünde, Türk Hükûmeti tediye zamanı gelmiş ingiliz liralık meblâğların türk lirası olan muadilini Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası nezdinde Fransız Hükûmeti ve Birleşik Kırallık Hükûmeti namına açılmış hususî bir hesaba yatıracaktır. İngiliz lirasının türk lirasına tahvili vade gününün arifesinde Türkiye Cümhuriyet Merkez bankasınca tatbik edilen alış kursuna göre yapılacaktır. Türk liralariyle bu suretle yapılan tesviyeler Türk Hükûmetini zimmetten ibra edecektir.

Yukarıda hahsi geçen hususî hesabın mevcutları Fransız Hükûmeti ve Birleşik Krallık Hükûmeti taraflarından Fransaya ve Birleşik Krallığa, bu memleketlerin dahilî istihlâki için ithal olunmak üzere Türkiyeden her türlü Türk mahsulâtı mubayaasında kullanılacaktır.

Madde — 4

İşbu Anlaşma imzası tarihinde meriyete girecektir.

İşbu hükümleri tasdikan bu hususta usulü veçhile salâhiyettar kılınmış olan murahhaslar işbu Anlaşmayı imzalamışlardır.

Paris'de 8 ikincikânun 1940 da üç nüsha olarak tanzim olunmuştur.

N. Menemencioglu

E. Daladier

R. H. Campbell

1939 % 3 FAİZLİ 264 750 000 FRANKLIK İSTIKRAZA MÜTEALLİK ANLAŞMA

Türkiyeye 264 750 000 franklık bir istikraz itası için Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile Fransa Cümhuriyeti Hükûmeti beyninde bir itilâf husule geldiğini nazarı itibara alarak Müşârinileyh Hükûmetler işbu istikrazın teknik eşkâl ve şeraitini tanzim etmek üzere aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır:

Madde — 1

İşbu Anlaşmanın imzasından itibaren on beş gün mühlet zarfında Fransız Hükûmeti, 19 teşrinievvel 1939 kursuna göre 1 500 000 İngiliz lirası mukabili olan 264 750 000 frangı Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası hesabına Bank dö Fransa teslimden Türk Hükûmeti emrine vaze-decektir.

Madde — 2

İstikraz resûlmalinin itfası ve yıllık % 3 olarak hesap edilmiş faizlerinin tesviyesi Türk Hükûmeti tarafından 30 haziran 1940 tan itibaren (işbu vade dahil) her senenin 30 haziran ve 31 ilk kânununda vacibüttekiye ve her biri 8 849 825,15 frank muadili olan yarı yıllık kırk taksitle türk lirası olarak temin olunacaktır.

Ancak, 30 haziran 1940 da vacibüttekiye yarı yıllık teslimat miktarından 31 kânunuevvel 1939 dan istikraz bedelinin bilfiil Türk Hükûmeti emrine verildiği tarihe kadar işliyecek olan senevi % 3 faizlerin yekûnu tenzil edilecektir.

Madde — 3

Yukarıdaki 1 nci maddede mezkûr meblâğ evvelemerde, Türkiye ile Fransa arasında 23 ağustos 1939 da aktedilen Tediye İtilâfnamesine müteallik bu günkü tarihli Lâhika hükümleri veçhile Türkiyedeki ticarî Fransız matlublarının tesviyesine tahsis olunacaktır.

İstikraz bakiyesi Türk Hükûmetinin emrine serbest olarak verilecektir.

Madde — 4

İstikraz servisi için borçlanılacak meblâğların Türk lirası mukabilleri, vâde gününden bir gün

evvel Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankasınca tesbit edilen alış kursu, frangın türk lirasına tahviline esas tutularak tayin ve tesbit edilecektir.

Böylece tahakkuk eden meblâğlar, her vâdenin hulûlünde Fransız Hükûmeti namına adı geçen banka tarafından türk lirası olarak açılan bir hususî hesabın matlubuna geçirilecektir.

İşbu teslimat Türk Hükûmetinin zimmetini ibra edecektir.

Madde — 5

Fransız Hükûmeti, evvelki madde ile tesbit edilen şartlar dahilinde kendi hususî hesabının matlubuna geçirilen türk liralarnı Fransanın dahilî istihlâkine mahsus Türk menşeli tütün ve Türk Hükûmetile müttehiden tayin edilecek aynı istimale mahsus diğer bütün maddelerin mubayaası için kullanacaktır.

Madde — 6

İşbu Anlaşma imzalandığı tarihte meriyete girecektir. İşbu hükümleri tasdikan, bu husus için usulü veçhile salâhiyettar kılınmış olan murahhaslar Anlaşmayı imzalamışlardır.

Pariste 8 kânunusani 1940 ta iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

*N. Menemencioğlu
E. Daladier*

TÜRKİYE HÜKÜMETİ İLE BİRLEŞİK KIRALLIK HÜKÜMETİ ARASINDA İKİ MİLYON İNGİLİZ LİRALIK İSTİKRAZA DAİR ANLAŞMA

Paris, 8 kânunusani 1940

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile İngiltere ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallığı Hükûmeti, İngiltere ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallığı Hükûmeti tarafından Türkiye Hükûmeti lehine yapılan 2 000 000 İngiliz liralık istikrazın teknik tatbikatını tanzim eylemek arzusu ile, aşağıdaki hususatta mutabık kalmışlardır :

Madde — 1

Birleşik Kırallık Hükûmeti, işbu Anlaşma tarihinden itibaren on beş gün zarfında, 2 000 000 İngiliz lirasını Türkiye Cümhuriyet Merkez bankasının hesabına olarak İngiltere Bankasına yatırmak suretile, Türkiye Cümhuriyeti Hükûmetinin emrine âmade bulunduracağı taahhüt eder.

Madde — 2

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti istikrazın resülmalini ve senevî yüzde 3 nisbetinde faizini, her birisi 66. 854:4:0 İngiliz lirası muadili olan ve 30 haziran 1940 tarihinde başlamak suretile her senenin 30 haziran ve 31 kânunuevvelinde türk lirası olarak vacibüttekiye bulunan kırk yarı yıllık taksit halinde ödeyecektir. Bununla beraber, 31 kânunuevvel 1939 ile işbu Anlaşmanın birinci maddesi ahkâmına tevfiakan yapılacak tediyeinin icrası tarihi arasındaki müddete isabet eden, istikraz yekûnu üzerinden hesap edilecek, senevî yüzde 3 faiz miktarına tekabül edecek türk lirası bir meblâğın 30 haziran 1940 da vacibüttekiye olan taksitten tenzili hususunda mutabık kalmıştır.

Madde — 3

İstikraz evveleminde, 2 Eylül 1936 tarihli Türk - İngiliz Ticaret ve Kliring Anlaşması mucibince Türkiye Cumhuriyet Merkez bankasında açılmış olan hususî hesaba, 19 teşrinievvel 1939 tarihine kadar (19 teşrinievvel 1939 dahil) mukabilleri yatırılmış olan Birleşik Kırallık ticarî borçlarının transferi için kullanılacaktır. Bu transfer Âkit Hükûmetler arasında bu gün Pariste imza edilmiş olan müzeyyel Ticaret ve Kliring Anlaşması ahkâmına tevfikan icra edilecektir.

İstikrazın mütebakisi Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetinin emrine serbest olarak vazedilecektir.

Madde — 4

İşbu Anlaşmanın 2 nci maddesinde mezkûr taksitler, her taksitin vadesi gününden bir gün evvel cari olan Cumhuriyet Merkez bankasının satın alma rayici üzerinden İngiliz lirasının Türk lirasına tahvili esasına müsteniden, Türk lirası olarak hesap edilecektir.

Bu suretle hesap edilen her taksitin yekûnu, vadesinin hulûlünde, ismi geçen Bankada Birleşik Kırallık Hükûmeti namına bu maksatla açılacak Türk lirası bir hesabın matlûbuna geçirilecek ve bu yekûnun tediyesi Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetini ait olduğu taksite müteallik her türlü zimmetten ibra edecektir.

Madde — 5

Birleşik Kırallık Hükûmeti mezkûr hesabın yukarıda izah edildiği veçhile matlubuna geçirilen Türk liralарının, Birleşik Kırallık dahilinde istihlâk edilmek maksadile Türkiye menşeli tütünün ve yine aynı maksatla, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetile üzerinde mutabık kalınacak buna mümasil herhangi diğer bir mahsulün mübayaası için istimal edecektir.

Madde — 6

İşbu Anlaşma imzası tarihinde mevkiî meriyete girecektir.

Yukarıdaki ahkâmı tasdikan, vazîülizma, salâhiyettar murahhaslar, işbu Anlaşmayı imza etmişler ve mühürlemişlerdir.

Pariste, 8 kânunusani 1940 tarihinde İngilizce iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Anlaşma sürati mümkün ile Türkçeye tercüme edilecek ve tercümesi üzerinde Âkit Hükûmetler beyninde mutabakat hasıl olacaktır.

Bunun yapılmasını müteakip her iki metin her hususta aynı derecede muteber telâkki edilecektir.

N. Menemencioğlu
R. H. Campbell

23 AĞUSTOS 1939 TARİHİNDE TÜRKİYE İLE FRANSA ARASINDA MÜNAKİT TEDİYE ANLAŞMASINA MÜTEALLİK LÂHIKA

Madde — 1

Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası, 23 ağustos 1939 tarihli Tediye Anlaşmasının 9 ncu maddesinde müsarrah kısımlara dahil olupta 19 teşrinievvel 1939 tarihine kadar nezdinde mevcut Kliring hesaplarına kaydedilmiş bulunan matluplarının zirdeki esaslar üzerinden tesviyesini Paristeki Takas Ofisi vasıtasile Türkiyeden ticarî alacağı olanlara teklif etmeğe memurdur :

1°) 6 ağustos 1935 Anlaşmasının Prim A hesabına kayıtlı matlûbat :	% 94
2°) 6 ağustos 1935 Anlaşmasının A hesabına kayıtlı matlûbat :	% 88
3°) 15 haziran 1937 Anlaşmasının C hesabına kayıtlı matlûbat :	% 70

Madde — 2

1 nci maddeyi tatbikan teklif edilen sureti tesviyeyi kabul edecek matlûbat sahipleri kabul keyfiyetini 20 şubat 1940 dan evvel Takas Ofisine bildirmelidirler. 1 nci maddede mezkûr esaslar üzerinden Takas Ofisi marifetile lehlerine yapılacak tediyat ibrayı mutazammındır.

Madde — 3

1 nci maddeyi tatbikan teklif edilen sureti tesviyeyi kabul etmiyecek olanlara ait matlubat ile 23 ağustos 1939 tarihli Tediye Anlaşmasının 9 neu maddesinde mezkûr kısımlara dahil olup ta 19 teşrinievvel 1939 tarihinden sonra A prim, A ve C hesaplarına kaydedilmiş veya edilecek olan matlubat 23 ağustos 1939 Anlaşmasının 7, 8 ve 10 neu maddelerinde derpiş edilen şerait dahilinde ve mezkûr Anlaşmanın 8 nci maddesinde işbu lâhikanın 4 neu maddesile icra edilen tadilât nazarı itibare alınarak tesviye olunacaktır.

Madde — 4

23 ağustos 1939 Tediye Anlaşmasının 8 nci maddesi zirdeki hükümlerle tebdil olunmuştur:

Türk - Fransız Ticaret Şirketinin Türk menşeli malların ithaline müteallik muamelâtı yukarıda musarrah hususî takas rejimine tâbi değildir. İthal edeceği malların bedeli şirket tarafından zirdeki şerait dahilinde kullanılacaktır:

1°) % 6 sı B hesabına geçirilmek üzere Ofise tediye edilecektir.

2°) % 10 u aşağıda tasrih edilen eşkâle göre müterakim ticarî matlubatın tesviyesine tahsis edilmek üzere Ofise tevdi olunacaktır. Bu nisbet ihtiyaçlara faik tediyeelere münceer olursa otomatik surette tenkis edilecektir.

3°) Bakiye iki Hükûmet arasında bu husus için münakit Anlaşmalara tevfikkan, doğrudan doğruya Türk - Fransız Ticaret Şirketi tarafından gayri ticarî matlûbatın tesviyesine tahsis edilecektir.

Her iki Hükûmetin mütabakatına iktiran etmiş Hususî Anlaşmalar mucibince, gayri ticarî matlûbatın tesviyesine tahsis edilmek üzere Fransa'ya yapılan Türk menşeli emtia ithalâtı da hususî takas rejimi haricinde kalır.

Madde — 5

İşbu Lâhika imza tarihinde meriyete girecektir.

İşbu hükümleri tasdikan bu hususta usulü veçhile salâhiyettar kılınmış olan Murahhaslar işbu Lâhikayı imza etmişlerdir.

Paris'te 8 kânunusani 1940 da iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

N. Menemencioğlu
E. Daladier

2 EYLÜL 1936 TARİHLİ TİCARET VE KLİRING ANLAŞMASINA MÜZEYYEL OLARAK
TÜRKİYE CÜMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BİRLEŞİK KIRALLIK HÜKÜMETİ ARASINDA
AKDOLUNAN ANLAŞMA

Paris, 8 ikinci kânun 1940

Türkiye Cümhuriyeti Hükümeti ile İngiltere ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallık Hükümetinin İngiltere ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallık Hükümeti tarafından Türkiye Cümhuriyeti Hükümeti lehine yapılan 2 000 000 sterlinlik istikrazın teknik tatbikatını tanzim maksadile bu günkü tarihte bir Anlaşma (ki bundan sonra «İstikraz Anlaşması» namile zikredilecektir) imzalamış olmalarına binaen,

Ve gerek bu, gerek sair maksatlarla Âkit Hükümetlerin, 2 eylül 1936 tarihinde Londrada aralarında imza edilip yine Âkit Hükümetler beyninde 27 mayıs 1938 de imza edilen Munzam Anlaşma ile (ki bundan sonra «Munzam Anlaşma namile zikredilecektir) ve Âkit Hükümetler arasında teati edilen 28 ağustos 1939 ve 22 teşrinisani 1939 tarihli notalarla tadil edilen Ticaret ve Kliring Anlaşmasını (ki bundan sonra «Esas Anlaşma» namile zikredilecektir) tâdil etmek arzusunda bulunmalarına binaen,

Âkit Hükümetler yukarıda mezkûr surette tâdil edilmiş bulunan Esas Anlaşmanın yeniden aşağıda izah edildiği veçhile tadili hususunda muta bık kalmışlardır:

Madde — 1

Türk lirası mukabilleri 19 teşrinievvel 1939 a kadar (19 teşrinievvel dahil) hususî hesaba yatırılmış olan Birleşik Kırallık ticarî borçlarının, zirde mezkûr tenzilâta tâbi olarak, transfer edilmesi maksadile, Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası İngiliz - Türk Kliring Ofisinin kontrolörüne, kontrolörün talep edeceği zamanlarda, yukarıda mezkûr istikrazın, mezkûr transfer için bîzümgelecek miktarını tediye edecektir. İngiliz - Türk Kliring Ofisinin kontrolörüne bu şekilde tediye edilen mebalîğ «A» tâli hesabının matlubuna geçirilecek ve mezkûr transfer için istimal edilecektir. Mukabillerinde, yukarıda mezkûr şekilde tevdiat yapılmış olan borçların tediyesi aşağıdaki cetvele tevfikân tesbit edilecek bir tenzilâta tâbi tutulacaktır. Bu şekilde yapılan her tediye alâkadar alacaklı tarafından kendisine vacibüttediye borç veya borçların tamamen tesviyesi olarak kabul edilecektir.

Hususî hesaba yapılan
tevdiat üzerinden gösterilen aylar için yapılacak tenzilât yüzdeleri

1937 Kânunusani, şubat, mart	3
1937 Nisan, mâyıs, haziran	6
1937 Temmuz, ağustos, eylül	9
1937 Teşrinievvel, teşrinisani, kânunuevvel	12
1938 Kânunusani, şubat, mart	15
1938 Nisan, mayıs, haziran	18
1938 Temmuz, ağustos, eylül	21
1938 Teşrinievvel, teşrinisani kânunuevvel	24
1939 Kânunusani, şubat, mart	27
1939 Nisan, mayıs, haziran	30
1939 Temmuz, ağustos, eylül	33
1939 Teşrinievvel 1 - 19	36

Madde — 2

Türk lirası mukabilleri hususî hesaba 19 teşrinievvel 1939 dan sonra Birleşik Kırallıktaki alacaklılar lehine yatırılmış olan Birleşik Kırallık ticarî borçlarının transferi (A) tâli hesabı yolu ile icra edilecek ve bunun için lâzımgelcek mebalîğ, 23 ağustos 1939 tarihli nota teatisi suretile açılan hesaptan (ki bundan sonra «bloke hesap» namile zikredilecektir) transfer edilecektir. Yukarıda zikredilen şekilde mukabilinde tevdiat yapılmış olan borçların tediyesi, zirdeki cetvele göre tesbit edilecek bir tenzilâta tâbi tutulacak, bu tediyat Türk borçlular tarafından hususî hesaba yatırılma tarihleri sırasile ifa edilecek ve alacaklı tarafından kendisine vacibütlediye borç veya borçların tamamen tesviyesi olarak kabul edilecektir :

1939 20 teşrinievvel - 31 kânunuevvel	% 36
1940 1 kânunusani - 31 mart	% 39
1 nisan 1940 da veya o tarihten sonra	% 40

Madde — 3

İşbu Anlaşmanın mevkiî meriyete girmesi tarihinden itibaren :

(1) (a) Bu şekilde muaddel esas Anlaşmanın 12 nci ve 13 ncü maddeleri ahkâmına tevfiakan Birleşik Krallığa ihraç edilen türk emtiası dolayısile kliring hesabı matlûbuna geçirilen bütün mebalîğın % 80 ni « C » tâli hesabına tahsis edilecek, ▼

(b) Bu suretle matlûp hesabına geçirilen bütün mebalîğın mütebaki % 20 si «B» tâli hesabına tahsis olunacak,

Ve bu şekilde muaddel esas Anlaşmanın ahkâmı ona göre hüküm ifade edecektir.

(2) (a) «B» tâli hesabına tahsis olunan mebalîğın % 33 1/3 ünün bloke hesaba tahsisine nihayet verilecek ve işbu Anlaşmanın 2 nci maddesi ahkâmına tevfiakan yapılması lâzımgelen bütün transferler icra edildikten sonra bloke hesapta kalabilecek bakiye «B» tâli hesabına nakledilecektir.

(b) Munzam Anlaşmanın 4 (2) (iii) maddesinin ve Esas Anlaşmanın 9 (1) (vii) maddesinin ahkâmı fesholunacak ve bu maddenin (1) nci paragrafının ahkâmı, Birleşik Kırallığa ihraç olunan Türk incir ve üzümleri dolayısile kliring hesabının matlubuna geçirilen bütün mebalîğ şamil olacaktır.

Madde — 4

Yukarıdaki 1 ve 2 nci maddelerin ahkâmına rağmen, lehine hususî hesaba tevdiat yapılmış veya yapılabilecek olan bir alacaklı, 20 şubat 1940 tarihinden geç olmamak şartile İngiliz - Türk Kliring Ofisine tevdi edeceği tahrirî bir tebliğname ile, mevduatı, Birleşik Kırallığa türk emtiası idhal etmek suretile transfer etmek şıkkını tercih edebilir. Bu takdirde, İngiliz - Türk Kliring Ofisinden alacağı ihbarname üzerine, Türkiye Merkez bankası alacaklıya alacağının türk lirası mukabili miktarında türk lirası temin edecek ve alacaklı bu parayı, Birleşik Kırallığa ithal etmek üzere ilişik listede tadat edilen türk emtiasının mubayaası için istimal etmekte serbest olacaktır. Alacaklı lehine bu suretle türk lirası temin edilmesi, mukabilinde tevdiat yapılmış olan borcun tamamen ibrasını teşkil edecektir. Bu şekilde Muaddel Esas Anlaşmanın ahkâmı bu nevi ithalâta şamil olmayacaktır.

Madde — 5

Bu şekilde Muaddel Esas Anlaşmanın ahkâmı, Âkit Hükümetler tarafından yapılan herhangi bir anlaşma dolayısile Birleşik Kırallık Hükümetinin yedinde bulunan türk lirası bakayası ile mubayaa ve Birleşik Kırallığa ithal edilen türk emtiasına şamil olmayacaktır.

Madde — 6

İşbu Müzeyyel Anlaşma 15 kânunusani 1940 da mevkiî meriyete girecek ve Esas Anlaşmanın

meri bulunduğu müddet zarfında meriyette kalacaktır.

Yukarıdaki ahkâmı tasdikan vaziülümza salâhiyettar murahhaslar işbu Anlaşmayı imza etmişler ve mühürlemişlerdir.

Pariste, 8 kânunusani 1940 tarihinde İngilizce iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Anlaşma, mümkün olan en kısa bir müddet zarfında Türkçeye tercüme edilecek ve Akit Hükümetler arasında tercüme üzerinde mutabakat hâsil olacaktır.

Bunun yapılmasını müteakıp her iki metin her hususta aynı derecede muteber telâkki olacaktır.

N. Menemencioğlu

R. H. Campbell

CETVEL

(Madde 4 e müracaat)

- 1 — Tütün yaprakları, kesilmiş tütün ve sigaralar
- 2 — Afyon
- 3 — Tamamen veya kısmen yün, tiftik, ipek veya sunî ipektan mamul halı, halı mamulâtı, yer keçeleri, yer hasırları, hasır mamulâtı ve kilimler
- 4 — Gülyağı
- 5 — Süngerler (ham ve işlenmiş)
- 6 — Nebatî kumaş boyaları, nebatî boyalar ve boya maddeleri
- 7 — Tababette müstamel nebatlar, çiçekler, kökler ve yapraklar
- 8 — Yumurta ve yumurta tozu
- 9 — Sanayide istimal edilen balık yağı
- 10 — Kendir

Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası

: 20 . I . 1942 ve 1/324

Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildi- nin tarih ve numarası

: 21 . I . 1942 ve 4/16

Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları

: Cilt Sayfa

9

2

22 148

23 66:67,103,104,107,107:110